

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Правління Національного
банку України
від _____ 2008 р. N _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням Державної комісії з цінних
паперів та фондового ринку
від _____ 2008 р. № _____

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
_____ 2008 р. за N _____

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГРОШОВИЙ КЛІРИНГ ТА ПЕРЕКАЗ КОШТІВ ЗА ДОГОВОРАМИ ЩОДО ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Це Положення розроблене відповідно до статті 7 Закону України "Про Національний банк України", статей 3 та 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», абзацу третього частини третьої статті 8 Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», статей 9, 10, 12, 41 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», інших законів України, нормативно-правових актів Національного банку України та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку

І. Загальні положення

1. Положення визначає загальні умови здійснення грошового клірингу та переказу коштів за договорами щодо цінних паперів, порядок узгодження з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку правил внутрішньодержавних небанківських платіжних систем (далі - небанківські платіжні системи) на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів за договорами щодо цінних паперів.

2. Вимоги цього Положення поширюються на банки, небанківські установи, які створили небанківські платіжні системи, депозитарії цінних паперів, фондові біржі та інших юридичних осіб, які є суб'єктами відносин, що виникають під час проведення грошового клірингу та переказу коштів за договорами щодо цінних паперів.

Вимоги Положення не поширюються на платіжні системи, платіжною організацією яких є Національний банк України.

3. Терміни в Положенні вживаються в таких значеннях:

кредитний ризик - ризик того, що член або учасник платіжної системи не зможе повністю виконати свої фінансові зобов'язання в цей час або в інший час у майбутньому;

небанківська фінансова установа - юридична особа, яка внесена до відповідного державного реєстру фінансових установ та отримала згідно із законодавством України ліцензію на право здійснювати переказ коштів;

операційний ризик - ризик того, що операційні помилки персоналу, помилки програмного забезпечення або технічні несправності спричинять чи посилять кредитний ризик або ризик ліквідності;

правовий ризик - ризик відсутності правового регулювання або зміна положень законів та/або інших нормативно-правових актів, що спричинять чи посилять кредитний ризик або ризик ліквідності;

ризик ліквідності - ризик того, що член або учасник платіжної системи не матиме достатньо коштів для виконання своїх фінансових зобов'язань належним чином у визначений час, але він зможе їх виконати в інший час у майбутньому;

системний ризик - ризик того, що неспроможність одного з учасників платіжної системи виконати свої зобов'язання або що порушення функціонування самої системи призведе до нездатності інших учасників платіжної системи або фінансових інститутів інших складових фінансової системи виконати свої зобов'язання належним чином;

учасник біржових торгів - член фондової біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, що уклали договір з ЦСК, уклали договір доступу до Біржі та отримали право виставляти заявки в ЕТС Біржі та укладати Договори на Біржі.

учасник біржових торгів - член фондової біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, які згідно з правилами фондової біржі отримали право подавати заявки та укладати договори.

4. Інші терміни в Положенні застосовуються в значеннях, наведених у Законах України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні".

5. Банки, небанківські фінансові установи під час здійснення операцій з переказу коштів за допомогою платіжних систем мають дотримуватися вимог нормативно-правових актів Національного банку України, з урахуванням правил відповідних платіжних систем.

6. За порушення банками, депозитаріями цінних паперів, фондовими біржами або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України та/або Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, вимог цього Положення Національний банк України та/або Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право застосувати заходи впливу відповідно до законодавства України.

У разі встановлення фактів здійснення платіжними організаціями платіжних систем діяльності, пов'язаної з переказом коштів, без узгодження правил платіжної системи Національний банк України та/або Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку повідомляє про це відповідні органи державної влади.

II. Суб'єкти та умови переказу коштів за договорами щодо цінних паперів.

1. Грошові розрахунки за договорами щодо цінних паперів здійснюються шляхом переказу коштів з рахунку платника на рахунок отримувача. При цьому платник та отримувач є учасниками біржових торгів.

Для проведення переказу коштів за договорами щодо цінних паперів, укладених на фондовій біржі, можуть використовуватися кошти виключно у безготівковій формі.

2. При здійсненні переказу коштів за договорами щодо цінних паперів, що укладені на фондовій біржі, забороняється використовувати системи переказу коштів без відкриття рахунку.

3. Переказ коштів в Україні при розрахунках за договорами щодо цінних паперів може здійснюватись в межах міжбанківських та небанківських платіжних систем.

4. Суб'єктами правових відносин, що виникають при здійсненні грошового клірингу в межах небанківських платіжних систем за договорами щодо цінних паперів, які укладені на фондовій біржі, є члени, учасники платіжних систем, які можуть бути одночасно учасниками біржових торгів, депозитарії цінних паперів та фондові біржі.

5. Суб'єктами правових відносин, що виникають при здійсненні переказу коштів за договорами щодо цінних паперів, укладених на фондовій біржі, є члени та учасники внутрішньодержавних платіжних систем, в тому числі:

- Національний банк України та комерційні банки, що складають внутрішньодержавну платіжну систему України:

- Професійні учасники фондового ринку, що є членами фондової біржі та учасниками спеціалізованої небанківської платіжної системи, що зареєстрована в Національному банку України, платіжною організацією, яка є небанківською фінансовою установою, має ліцензію спеціального уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг на здійснення переказу коштів та отримала відповідний дозвіл Національного банку України.

6. Членом внутрішньодержавної небанківської платіжної системи можуть бути банк, що має банківську ліцензію Національного банку України та уклав договір з платіжною організацією відповідної платіжної системи.

7. Платіжна організація небанківської платіжної системи зобов'язана узгодити з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку правила цієї системи до початку надання послуг платіжної системи.

8. Грошовий кліринг за договорами щодо цінних паперів, укладених на фондовій біржі, може проводити платіжна організація та/або Розрахунковий банк платіжної системи у відповідності із чинним законодавством України.

9. Відносини між суб'єктами переказу коштів регулюються на підставі договорів, укладених між ними з урахуванням вимог законодавства України.

III. Порядок узгодження правил платіжних систем, пов'язаної з переказом коштів за договорами щодо цінних паперів

1. Небанківська фінансова учтанова, яка є платіжною організацією платіжної системи, для узгодження правил цієї системи зобов'язана подати до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку такі документи українською мовою:

а) клопотання про узгодження правил платіжної системи за формою згідно з додатком 1 до цього Положення;

б) підписані керівником і засвідчені печаткою небанківської фінансової установи правила платіжної системи (у трьох примірниках), які мають містити положення, зазначені в пункті 2 цього розділу;

в) копію свідоцтва про державну реєстрацію, засвідчену нотаріально або органом, який видав свідоцтво;

г) копію статуту, засвідчену нотаріально;

д) свідоцтво про узгодження правил платіжної системи, видане Національним банком України.

2. Правила небанківської платіжної системи, окрім вимог, що висувуються Національним банком України при наданні свідоцтва про узгодження, мають містити положення про:

а) організаційну структуру платіжної системи, включаючи фондову біржу та депозитарій цінних паперів;

б) порядок проведення звірки за результатами договорів, укладених на фондовій біржі, між депозитарієм цінних паперів, фондовою біржею, платіжною системою та/або її розрахунковим банком;

в) порядок здійснення переказу коштів і взаєморозрахунків за цим переказом у платіжній системі, уключаючи опис:

спеціальних платіжних засобів, за допомогою яких ініціюються переказ коштів в платіжній системі;

руху інформаційних повідомлень та руху коштів з часу ініціювання переказу до завершення взаєморозрахунків за цим переказом у платіжній системі, у тому числі перелік реквізитів документів на переказ, що дають змогу однозначно ідентифікувати платіжну систему, ініціатора переказу коштів та його отримувача;

регламенту проведення взаєморозрахунків;

г) систему захисту інформації, що висвітлює:

схему обміну інформацією, яка використовується при взаємодії між платіжною організацією платіжної системи, депозитарієм цінних паперів та фондовою біржею;

технологію обміну інформацією між платіжною організацією платіжної системи, розрахунковим банком, депозитарієм цінних паперів та фондовою біржею.

систему захисту на всіх етапах проведення грошового клірингу, включаючи найменування алгоритмів і довжину ключів, паролів, технологію розповсюдження ключів, порядок використання електронних цифрових підписів;

е) засоби забезпечення безперебійного функціонування системи, у тому числі в разі виникнення надзвичайних ситуацій, в тому числі в депозитарії цінних паперів або на фондовій біржі;

є) порядок вирішення спорів, пов'язаних із функціонуванням платіжної системи;

ж) порядок і строки зберігання паперових та електронних документів, що виникають при обміні інформацією між платіжною організацією платіжної системи, депозитарієм цінних паперів та фондовою біржею, а також порядок створення архівів електронних документів відповідно до законодавства України, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

3. Строк розгляду Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку документів, поданих платіжною організацією платіжної системи для узгодження правил цієї системи, не може перевищувати 60 календарних днів з дня надходження до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку документів.

4. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку у разі узгодження правил видає платіжній організації платіжної системи свідоцтво про узгодження правил/змін до правил платіжної системи за зразком, наведеним у додатку 2 до цього Положення.

Свідоцтво про узгодження правил платіжної системи надається платіжній організації платіжної системи після внесення нею плати за реєстрацію та надання дозволу/реєстраційного свідоцтва, що встановлена нормативно-правовими актами Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку має право відмовити платіжній організації платіжної системи в узгодженні правил цієї системи на таких підставах:

подання неповного пакета документів;

невідповідність документів вимогам цього Положення;

надання недостовірної інформації;

порушення вимог законодавства України з питань, пов'язаних із переказом коштів, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України та Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

6. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку письмово із зазначенням підстав і в строк, передбачений пунктом 3 цього розділу, повідомляє платіжну організацію про відмову в узгодженні правил платіжної системи.

Платіжна організація може оскаржити рішення про відмову в узгодженні правил платіжної системи у суді.

7. Платіжна організація платіжної системи зобов'язана протягом 15 календарних днів з дня початку здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів, письмово повідомити Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку про дату початку діяльності.

8. Платіжна організація платіжної системи протягом 30 календарних днів з дня внесення змін до узгоджених з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку правил

системи зобов'язана для узгодження цих змін подати до Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку клопотання про узгодження змін до правил платіжної системи за зразком, наведеним у додатку 3 до цього Положення, і копію змін, засвідчених підписом керівника та відбитком печатки банку/небанківської установи.

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку у строк, передбачений пунктом 3 цього розділу, надсилає платіжній організації небанківської платіжної системи свідоцтво про узгодження змін до правил платіжної системи або повідомляє про відмову в узгодженні змін до правил платіжної системи.

9. Платіжна організація платіжної системи не має права надавати послуги системи згідно з унесеними до правил змінами, що не узгоджені з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, крім змін щодо комісійних або інших видів винагород за послуги відповідної платіжної системи.

10. Платіжна організація небанківської платіжної системи, яка отримала в Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку свідоцтво про узгодження правил цієї системи/дозвіл на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів, у разі зміни найменування юридичної особи зобов'язана протягом семи календарних днів після реєстрації змін відповідно до законодавства України повернути до Державної комісії цінних паперів та фондового ринку оригінал цього свідоцтва/дозволу для отримання нового.

11. Платіжна організація небанківської платіжної системи в разі втрати або пошкодження свідоцтва про узгодження правил цієї системи/дозволу на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів, може отримати дублікат відповідного документа в порядку, зазначеному в пункті 10 розділу III цього Положення.

IV. Порядок скасування узгодження правил платіжної системи та відкликання дозволу на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів/свідоцтва про узгодження правил платіжної системи

1. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку скасовує узгодження правил платіжної системи свідоцтво про узгодження правил платіжної системи на таких підставах:

а) анулювання спеціальним уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг у небанківській фінансовій установі, яка є платіжною організацією платіжної системи, ліцензії на здійснення переказу коштів;

б) припинення юридичної особи;

в) установлення факту узгодження правил або змін до правил платіжної системи на підставі недостовірних даних;

г) порушення вимог цього положення з питань, пов'язаних із переказом коштів, у тому числі нормативно-правових актів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку;

д) нездійснення платіжною організацією небанківської платіжної системи діяльності, пов'язаної з переказом коштів, протягом 6 місяців з дати отримання дозволу Національного банку України на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів, або свідоцтва про узгодження правил платіжної системи.

2. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку повідомляє платіжну організацію платіжної системи про скасування узгодження правил платіжної системи із зазначенням підстав скасування.

3. Платіжна організація небанківської платіжної системи, в якій операції з переказу коштів не здійснювалися, зобов'язана протягом 10 календарних днів з дня отримання повідомлення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про скасування узгодження правил платіжної системи повернути до Державної комісії з цінних паперів

та фондового ринку свідоцтво про узгодження правил платіжної системи/дозвіл на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів.

4. Платіжна організація небанківської платіжної системи, у якій здійснювалися операції з переказу коштів, після отримання повідомлення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про скасування узгодження правил платіжної системи зобов'язана:

припинити надання послуг платіжної системи та повернути свідоцтво про узгодження правил платіжної системи/дозвіл на здійснення діяльності, пов'язаної з переказом коштів, до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку в установленій у повідомленні строк;

повідомити інших юридичних осіб - резидентів/нерезидентів, з якими укладено договори про надання цими особами послуг відповідної платіжної системи, про необхідність припинення надання таких послуг в установленій Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку строк.

Взаєморозрахунки за здійсненими переказами в платіжній системі, а також припинення членства/участі в платіжній системі здійснюються згідно з правилами цієї системи та відповідними договорами.